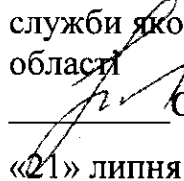

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник управління Державної
служби якості освіти у Харківській
області

Світлана ВОЛЬЯНСЬКА

«21» липня 2023 року

Висновки за результатами здійснення управлінням Державної служби якості освіти у Харківській області аналізу діяльності Управління освіти адміністрації Немишлянського району Харківської міської ради

I. Предмет аналізу

Діяльність Управління освіти адміністрації Немишлянського району Харківської міської ради щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти на відповідній території

II. Період, за який здійснюється аналіз

З 01 вересня 2020 року по 31 травня 2023 року

III. Підстави для здійснення аналізу

Аналіз здійснюється відповідно до підпункту 9 пункту 4 Положення про Державну службу якості освіти України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 р. № 168 (зі змінами), Порядку здійснення аналізу діяльності місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів з питань освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07 грудня 2021 р. № 1313, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 січня 2022 р. за № 97/37433, пункту 7 розділу II Положення про управління Державної служби якості освіти у Харківській області, затвердженого наказом Державної служби якості освіти України від 02 вересня 2019 р. № 01-11/41 (із змінами), плану роботи Державної служби якості освіти України на 2023 рік, плану роботи управління Державної служби якості освіти у Харківській області на 2023 рік, наказу управління Державної служби якості освіти у Харківській області від 08 червня 2023 р. № 01-09/28 «Про здійснення аналізу діяльності Управління освіти адміністрації Немишлянського району Харківської міської ради»

IV. Строк роботи комісії

З 26.06.2023 по 30.06.2023

V. Прізвище, ім'я, по батьків керівника місцевого органу управління у сфері освіти

ЛОГАЧОВА Світлана Іванівна, начальник Управління освіти адміністрації Немишлянського району Харківської міської ради

VI. Склад комісії або посадові особи, відповідальні за здійснення аналізу:

ШЕВЧЕНКО Наталія Василівна, заступник начальника управління – начальник відділу інституційного аудиту управління Державної служби якості освіти у Харківській області (голова комісії);

ГЛУЩЕНКО Тетяна Миколаївна, заступник начальника відділу інституційного аудиту управління Державної служби якості освіти у Харківській області;

СЕРІКОВА Людмила Миколаївна, заступник начальника відділу взаємодії з органами місцевого самоврядування, моніторингу та позапланового контролю закладів освіти управління Державної служби якості освіти у Харківській області.

VII. Особи, присутні під час здійснення аналізу:

ЛОГАЧОВА Світлана Іванівна, начальник Управління освіти адміністрації Немишлянського району Харківської міської ради

VIII. Під час аналізу відвідано заклади освіти:

- Комунальний заклад «Дитячо-юнацька спортивна школа № 16 Харківської міської ради»;

- Комунальний заклад «Центр дитячої та юнацької творчості № 6 Харківської міської ради»;

- Комунальний заклад «Харківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 61 Харківської міської ради Харківської області імені Героя Радянського Союзу І.О. Танкопія»;

- Харківську загальноосвітню школу I-III ступенів № 145 Харківської міської ради Харківської області.

IX. Процес здійснення аналізу фіксувався:

не фіксувався

X. Висновки**1. Ефективність системи управління щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти на відповідній території**

1.1. Організаційно-правові підстави діяльності місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів з питань освіти

Під час аналізу діяльності Управління освіти адміністрації Немишлянського району Харківської міської ради (далі – Управління освіти) щодо реалізації державної політики у сфері освіти з'ясовано, що Положення про Управління освіти адміністрації Немишлянського району Харківської міської ради затверджено рішенням I сесії 8 скликання Харківської міської ради Харківської області від 09 грудня 2020 р. № 7/20 «Про затвердження положень виконавчих органів Харківської міської ради 8 скликання».

Упродовж 2020 – 2022 років кількість штатних працівників Управління освіти залишається сталою та складає 7 одиниць, а саме: начальник Управління освіти, заступник начальника Управління освіти та 5 головних спеціалістів. Посадова інструкція начальника Управління освіти затверджена головою адміністрації Немишлянського району Харківської міської ради 06 січня 2017 р., заступника начальника Управління освіти – начальником Управління освіти 31 грудня 2021 р.

Звертаємо увагу на те, що станом на 26 червня 2023 р. зазначені посадові інструкції не відповідають рекомендованій формі посадової інструкції, наведеній у Методичних рекомендаціях щодо роботи з посадовими інструкціями посадових осіб місцевого самоврядування, затверджених наказом Національного агентства України з питань державної служби від 18 липня 2022 р. № 58-22.

При Управлінні освіти діють підрозділи: централізована бухгалтерія; центр освітніх технологій; лабораторія комп'ютерних технологій в освіті; господарча група. Центр освітніх технологій (далі – Центр) є методичною установою і діє на підставі Положення про центр освітніх технологій Управління освіти адміністрації Немишлянського району Харківської міської ради, затвердженого наказом Управління освіти від 21 вересня 2020 р. № 146.

Метою діяльності Центру є сприяння розвитку системи освіти району, забезпечення науково-методичного супроводу дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти району, створення умов для всебічного розвитку, виявлення обдарувань, виховання та соціалізації учнів та вихованців, а також упровадження нових форм і методів національно-патріотичного виховання, оновлення форм виховної роботи та інше.

Отже, структура Управління освіти та його штатний розпис дозволяє здійснювати ефективну реалізацію державної політики у сфері освіти.

2. Стан реалізації місцевими органами

Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти на відповідній території

2.1. Організація роботи щодо виконання заходів з реалізації Концепції національно-патріотичного виховання

Планування діяльності Управління освіти здійснюється на виконання та в межах реалізації Комплексної програми розвитку освіти м. Харкова на 2018 – 2024 роки (далі – Комплексна програма), затвердженої рішенням 16 сесії

Харківської міської ради 7 скликання від 08 листопада 2017 р. № 826/17 (зі змінами та доповненнями). Комплексна програма містить розділ 2.3. «Національно-патріотичне та громадянське виховання в системі освіти м. Харкова», що складається із підрозділів: 2.3.1. Організаційно-управлінська діяльність; 2.3.2 Інформаційно-методичне забезпечення; 2.3.3 Виховні заходи з дітьми та учнівською молоддю, акції, конкурси національно-патріотичного спрямування; 2.3.4. Заходи, спрямовані на розвиток дитячого лідерського руху.

Плани роботи Управління освіти на 2020 – 2023 роки сформовані на виконання завдань Комплексної програми, схвалені на засіданнях колегії Управління освіти та затверджені начальником Управління освіти. У розділі плану «Основні підсумки діяльності управління освіти у 2021 році та завдання на 2022 рік» щороку представлений звіт про роботу закладів освіти району, в тому числі й щодо національно-патріотичного виховання, проте визначені проблеми мають надто загальний характер, не змінюються протягом 2020-2023 років, а тому й завдання з цього напрямку роботи також декларативні.

Плани роботи щороку мають однакову структуру; наявний розділ «Виховна робота, забезпечення соціального захисту дітей пільгових категорій», серед заходів якого – аналіз виконання заходів плану реалізації концепції національно-патріотичного виховання (щороку складається окремо План заходів щодо національно-патріотичного виховання у ЗЗСО Немишлянського району, затверджується начальником управління освіти); також в окремому розділі плану роботи Управління освіти – «Організація роботи з предмета «Захист України» та військово-патріотичного виховання» – здійснюється планування роботи з цього напрямку. Отже, такий принцип планування відокремлює національно-патріотичне виховання від виховної роботи, а військово-патріотичне – від національно-патріотичного, хоча є його складовою, а тому й не відображає системність роботи із національно-патріотичного виховання. У зв'язку з цим пропонуємо переглянути підходи до структурування плану роботи Управління освіти.

Крім того, порівняльний аналіз Плану заходів щодо національно-патріотичного виховання у ЗЗСО Немишлянського району за 2020 – 2023 роки свідчить про те, що заходи щороку однакові як за формою, так і за змістом: наприклад, кожного року проводяться тематичні уроки історії «Герої Крут» (січень), години спілкування «Події в Криму очима дітей» до Дня спротиву окупації АРК та м. Севастополя (лютий), години-зустрічі з воїнами-інтернаціоналістами, присвячені Дню виводу військ з Афганістану (лютий) тощо.

Таким чином, заплановані Управлінням освіти заходи реалізують Стратегію національно-патріотичного виховання, затверджену Указом Президента України від 18 травня 2019 р. № 286/2019, але їх форми потребують урізноманітнення, а тематика – розширення з урахуванням вимог наказу Міністерства освіти і науки України від 06 червня 2022 р. № 527 «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та

визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641».

2.2. Стан виконання місцевими органами Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання

Відповідно до рішень виконавчого комітету Харківської міської ради про затвердження мережі закладів освіти комунальної власності, у Немишлянському районі функціонують 20 закладів загальної середньої освіти, 19 – дошкільної та 2 – позашкільної. Впродовж 2020 – 2023 років мережа залишається сталою. За наданою Управлінням освіти інформацією, в районі працюють 23 гуртки національно-патріотичного напрямку, які відвідують 735 здобувачів освіти.

Проведений аналіз діяльності Управління освіти свідчить про те, що в районі вживаються заходи щодо залучення молоді до участі в збереженні і підтримці єдності українського суспільства, в тому числі у співпраці із громадськими об'єднаннями.

Так, на базі Комунального закладу «Центр дитячої та юнацької творчості № 6 Харківської міської ради» функціонує Рада кураторів із питань супроводу діяльності учнівського самоврядування та дитячо-юнацьких громадських організацій. Організовано співробітництво лідерів учнівського самоврядування з представниками громадських організацій, органами студентського самоврядування закладів вищої освіти. Партнерами учнівського самоврядування району є: Харківська обласна молодіжна громадська організація «Харківський центр волонтерів», Харківська міська молодіжна громадська організація «АКЦентр», Харківський міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді «Довіра», Харківська міська молодіжна громадська організація «LINK», Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради, Молодіжна рада при міському голові, Харківський громадський фонд місцевої демократії, Харківська обласна громадська організація «Асоціація в підтримку громадських ініціатив «АССА», Іноземна неурядова організація «International Alert» за підтримки Європейського союзу, Іноземна неурядова організація «Thomson Media».

Євроклуби закладів освіти Немишлянського району співпрацюють із міжрегіональними та міжнародними організаціями: Представництвом ЄС в Україні (КЗ «ЦДЮТ № 6»); Міжнародною молодіжною волонтерською організацією «AIESES» (КЗ «ХНБК № 24); Посольством Держави Ізраїль в Україні; Асоціація міст України за підтримки USAID (Агенція США з міжнародного розвитку) (ХСШ № 73); громадською організацією Go Global разом з Посольством США в Україні та МОН України, компанією Microsoft (ХСШ № 73, ХЗОІП № 160); Агенцією розвитку освітньої політики, Київ; Кафедрою історії Східної Європи Університету Урлангена-Нюрнберга) (ХСШ № 73); Посольством Республіки Корея; Міжнародною організацією «Хваранг» США (КЗ «ХСШ № 181); освітньою компанією International Insurance (Австрія); освітньою компанією Tallinn Universite (Естонія) (ХП НБК «Вересень»).

У 2020 році заклади загальної середньої освіти району були учасниками німецько-українського проєкту «Ми можемо більше» – міжнародного проєкту з громадянського виховання.

Водночас проведений аналіз засвідчив, що кількість закладів загальної середньої освіти, які здійснюють міжнародну співпрацю, залишається фактично незмінною впродовж 2020 – 2023 років і складає 6 закладів, тобто 30 % від загальної кількості ЗЗСО району. Отже, цей напрям національно-патріотичного виховання не розвивається, а здійснюється в режимі сталого функціонування.

У закладах загальної середньої освіти району створено 16 музеїв, які є осередком національно-патріотичного виховання учнів, та працюють за такими напрямками: історичні (ЗЗСО №№ 32, 38, 49, 61, 160, 72, 101, 21, 72), історико-етнографічний (ЗЗСО № 160), етнографічні (ЗЗСО №№ 74, 181, КЗ «ЦДЮТ № 6»), народознавчий (ЗЗСО № 145), галузевий (ЗЗСО № 63). Експозиції музеїв постійно оновлюються, також представлена інформація про Героїв Небесної Сотні, учасників Революції Гідності, учасників антитерористичної операції, волонтерів. Є стенди про випускників закладу, які є воїнами АТО.

У першому півріччі 2020 року проводилась робота за проєктом Харківської міської організації ветеранів організації ветеранів України «Естафета пам'яті». Даний захід підтримали також 6 закладів загальної середньої освіти: №№ 181 (23.01.2020), 49 (30.01.2020), 24 (06.02.2020), 63 (13.02.2020), 72 (20.02.2020), 21 (27.02.2020).

26.02.2020 на засіданні методичної ради Управління освіти узагальнено педагогічний досвід вихователя ЗДО № 138 Желновач Н.М. з теми «Формування основ громадянського виховання дітей дошкільного віку – пріоритетне завдання дошкільної освіти» та рекомендовано для використання закладами дошкільної освіти району. Матеріали моніторингу/вивчення стану впровадження зазначеного досвіду роботи відсутні.

У січні 2020 року на базі ХСШ № 73 проведений районний семінар для кураторів учнівського самоврядування за темою «Учительські WOW-ефекти: мрія чи реальність?» щодо організації діяльності учнівського самоврядування та створення і впровадження сучасних шкільних євроінтеграційних проєктів.

Учнями Прес-центру Асоціації дитячих та юнацьких громадських організацій (ДЮГО) «ТЕМП» було зібрано матеріали та презентовано січневий випуск міської учнівської газети «Шкільний Харків».

Регулярно проводяться благодійні акції, ведеться спільна діяльність з представниками військових частин та громадських організацій. Ініціаторами багатьох волонтерських акцій та найактивнішими їх учасниками стали учні КЗ «ХСШ № 11», які провели низку ярмарок, конкурсів малюнків, збори одягу та предметів побуту для бійців, що перебувають у зоні АТО.

Здобувачі освіти ЗЗСО району систематично беруть участь в учнівських конференціях, форумах, зльотах та заходах Харківської молодіжної організації учнівського самоврядування ХМОУС, форумі шкільних Євроклубів, зльоті юних миротворців та волонтерів, а саме:

- 24 січня 2020 року на базі Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова проведено відкрите засідання Правової корпорації Харківської міської організації учнівського самоврядування, де захищав свій проєкт учень ХСШ № 73. Засідання проведено за участі регіонального координатора по взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Харківській області, управління патрульної поліції в Харківській області, членів міської батьківської ради;

- 30 січня 2020 року на базі Харківської загальноосвітньої школи № 28 відбулось відкрите засідання міського клубу юних миротворців «Йди, друже мій, дорогою добра» (КЗ «ХНВК № 21», КЗ «ХНВК № 24», КЗ «ХЗОШ № 63», ХСШ № 73);

- 04 лютого 2020 на базі Харківської спеціалізованої школи I-III ступенів № 73 було проведено відкрите засідання Асоціації шкільних євроклубів Харківської міської організації учнівського самоврядування «Євромережі Харкова: потенціал взаємодії»;

- 03 березня 2020 року на базі Українського державного університету залізничного транспорту відбулася зустріч представників учнівського та студентського самоврядування «Ваш правильний вибір».

Лідери учнівського самоврядування ЗЗСО району беруть участь у конкурсі учнівських громадських ініціатив «Марафон унікальних справ» Харківської міської організації учнівського самоврядування. Крім того, учнями закладів загальної середньої освіти району у 2020 році взято участь у таких заходах:

- 24.09.2020 – в учнівському форумі «Велика рада старшокласників»;
- 06.10.2020 року – в онлайн-занятті «Школа мера» (тема: «Будь лідером у сучасному місті. Успіх у лідерстві в місцевому самоврядуванні»);
- 07.10.2020 – зустріч членів Асоціації шкільних євроклубів (тема: «Простір толерантності: на шляху до європейських цінностей»);
- 08.10.2020 – в онлайн-занятті «Шкільний омбудсмен» (тема: «Локальна база діяльності та компетенції шкільного омбудсмена»);
- 09.10.2020 – в онлайн-занятті «Школа юного інспектора з безпеки» (тема: «Небезпеки в твоєму житті. Виявлення небезпек у шкільному середовищі»);
- 03.11.2020 – в онлайн-занятті «Школа мера» (тема: «Успіх у лідерстві в місцевому самоврядуванні. Розкрий свою особистість»);
- 05.11.2020 – в онлайн-занятті «Європейські урбаністичні студії» (тема: «Сучасне місто. Ідеї та практики Європи»);
- 10.11.2020 – в онлайн-занятті «Школа розвитку маркетингових комунікацій» (тема: «Маркетингові дослідження. Аналіз ринкових можливостей»).

У 2023 році відповідно до Положення «Про проведення всеукраїнської військово-спортивної гри «Сокіл» («Джура») рої закладів освіти району №№ 32, 72, 145, 161 «Імпульс» взяли участь в обласному етапі змагань.

Таким чином, узагальнений аналіз отриманої інформації свідчить про те, що за період з 2020 по 2023 рік більшість заходів було проведено у 2020 році, за

інші роки інформація про заходи національно-патріотичного спрямування має загальний характер. Крім того, серед заходів переважають загальноміські, тобто ініціативи на рівні району фактично відсутні (про що свідчить також і план роботи Управління освіти).

Інформація про заходи, проведені з метою реалізації Концепції національно-патріотичного виховання, розміщена на сторінках офіційного сайту управління освіти у розділі «Новини» та дублюється в розділі «Виховна робота – Національно-патріотичне виховання», при чому висвітлена інформація тільки про заходи, які відбулися у 2023 році.

Працівниками Управління освіти було представлено матеріали лише одного заходу, до якого є розроблений сценарій, – це «Ювілей ветеранської організації», який було проведено 22 лютого 2022 року. Інші матеріали проведених заходів, організованих Управлінням освіти, відсутні. Працівники Управління освіти пояснюють це змінами в кадровому складі, які відбулися у 2022 – 2023 роках.

Станом на червень 2023 року в закладах освіти предмет «Захист України» викладають 12 учителів. Серед них є переможець міського етапу конкурсу у номінації «Захист України» (2019 рік) Харченко О.М. (КЗ «ХНВК № 21»). Для вчителів предмета «Захист України» Управлінням освіти проводяться навчально-методичні збори (3-денні у січні та серпні кожного року та 1-денні кожного місяця). Про це свідчать плани, погоджені начальником Управління освіти С.І. Логачовою та затверджені військовим комісаром Немишлянського районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки м. Харкова підполковником В.П. Ковалевським. Під час цих зборів визначаються основні проблемні питання з вивчення предмета «Захист України» та шляхи їх подолання, також звертається увага на організацію та проведення військово-професійної орієнтації та попереднього відбору вступників до закладів вищої освіти Міністерства оборони України з числа шкільної молоді.

Іншу роботу щодо організації та забезпечення навчання педагогічних працівників з питань національно-патріотичного виховання Управління освіти не здійснює. Слід при цьому зауважити, що відповідно до пункту 4.1.24 Положення про Управління освіти до його завдань входить організація роботи щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників, їх відповідної науково-методичної підготовки.

Міжшкільні ресурсні центри, що забезпечують викладання предмета «Захист України», у Немишлянському районі відсутні.

Стан національно-патріотичного виховання в закладах освіти розглядається на нарадах із керівниками закладів загальної середньої освіти (протокол від 18.05.2021 питання № 5 «Про виконання мовного законодавства в закладах загальної середньої освіти»; протокол від 22.06.2021 питання № 5 «Про стан організації та підтримки учнівського самоврядування в закладах загальної середньої освіти району»; протокол від 25.05.2023 питання № 1 «Про підведення підсумків з виховної роботи у 2022-2023 навчальному році» та

питання № 3 «Про участь у дитячо-юнацькій військово-патріотичній грі «Сокіл» («Джура»)), а на засіданнях колегії Управління освіти – виключно в межах стану виконання Комплексної програми.

3. Стан реалізації закладами освіти Концепції національно-патріотичного виховання

3.1. Стан реалізації закладами освіти (у тому числі закладами позашкільної освіти, далі – ЗПО) Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання

Комунальний заклад «Центр дитячої та юнацької творчості № 6 Харківської міської ради» (далі – КЗ ЦДЮТ № 6)

У закладі розроблена та ефективно працює модель національно-патріотичного виховання. Заходи заплановані та проведені відповідно до документів КЗ ЦДЮТ № 6: Стратегії розвитку комунального закладу «Центр дитячої та юнацької творчості № 6 Харківської міської ради» на 2021 – 2025 роки, освітніх програм, річних планів роботи, окремого Плану роботи щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання на 2020 – 2025 роки та щорічних планів.

На базі КЗ ЦДЮТ № 6 функціонує зразковий етнографічний музей «Мальовнича Україна» (наказ МОН України 27 жовтня 2021 р. № 1142 «Про затвердження рішення комісії Міністерства освіти і науки України з присвоєння знання «Зразковий музей»)), який став своєрідним методичним центром, що пропагує різноманітні форми роботи серед вихованців, керівників гуртків, батьків не тільки у своєму закладі, а й у закладах освіти Немишлянського району. На базі музею проходять районні, міські семінари, конференції, відкриті заняття гуртків; проводяться традиційні народні свята, майстер-класи з народних промислів, екскурсії та інтерактивні заняття.

З метою створення умов для самореалізації учнівської молоді, формування навичок самоврядування, підвищення соціальної активності, відповідальності в процесі практичної громадської діяльності упродовж 14 років на базі КЗ ЦДЮТ № 6 функціонує районна Асоціація ДЮГО «ТЕМП», об'єднуючи лідерів шкільного самоврядування та активну молодь Немишлянського району.

Річні плани роботи закладу освіти схвалені на засіданнях педагогічної ради та затверджені керівником (2020/2021 н.р. – протокол № 4 від 31.08.2020; 2021/2022 н.р. – протокол № 4 від 31.08.2021; 2022/2023 н.р. – протокол № 4 від 31.08.2022). Заходи національно-патріотичного виховання сплановані та містяться у розділі 3 «Навчально-виховна робота закладу» пункту 3.4. «Організаційно-масова робота з вихованцями закладу та учнями навчальних закладів» (2020/2021, 2021/2022 н.р.) та в розділі 4 «Педагогічна діяльність педагогічних працівників» пункту 4.4 «Організаційно-масова робота з вихованцями закладу та учнями навчальних закладів» (2022/2023 н.р.). Окремим додатком до плану роботи закладу є заходи щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді закладу на кожний

навчальний рік. Усі плани роботи закладу містять відмітки про виконання спланованих заходів.

Освітні програми Комунального закладу «Центр дитячої та юнацької творчості № 6 Харківської міської ради» схвалені на засіданнях педагогічних рад та затверджені керівником закладу освіти (пр. № 3 від 30.08.2019, пр. № 4 від 31.08.2020, пр. № 4 від 31.08.2021, пр. № 4 від 31.08.2022). Відповідно до освітньої програми закладу освіти зміст освітнього процесу закладу включає систему методичних та педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості.

Діяльність гуртка «Я – патріот» здійснюється відповідно до навчальної програми «Я – патріот», авторами якої є керівник закладу О.І. Кобзева та педагог закладу Т.О. Бойко (погоджено методичною радою Управління освіти адміністрації Немишлянського району Харківської міської ради (протокол від 29.05.2019 № 4). Олена Іванівна Кобзева є сертифікованим спеціалістом, яка пройшла програму з тренінгу національно-патріотичного виховання «З Україною в серці» та взяла участь як тренер у роботі Третього Форуму українських патріотичних справ «Ми – Українці» (2017 рік).

Методична робота закладу спрямована на забезпечення реалізації змісту позашкільної освіти та досягнення очікуваного результату в процесі реалізації методичної теми закладу «Формування національної свідомості, національно-патріотичних цінностей особистості у процесі розвитку інтелектуальних та творчих здібностей вихованців», розрахованої на 2018 – 2023 рр.

У закладі функціонують методична рада, методичні об'єднання, творчі групи, що охоплюють учасників освітнього процесу і координують методичну, виховну, організаційно-масову діяльність закладу з питань здобуття позашкільної освіти. Про це свідчать розглянуті питання на засіданнях методичної ради, а саме:

- протокол № 1 від 03.01.2020 питання № 1 «Національно-патріотичне виховання – системна цілеспрямована діяльність педагогічного колективу у формуванні громадської свідомості учнівської молоді»; з цього питання виступили керівники гуртків, також керівником закладу проведено тренінг «Технологічне забезпечення національно-патріотичного виховання»;

- протокол № 3 від 29.05.2020 питання № 7 «Про стан реалізації другого року I етапу методичної теми закладу», під час якого були висвітлені проміжні результати та поставлені нові завдання щодо впровадження Концепції національно-патріотичного виховання в роботі гуртків;

- протокол № 1 від 05.01.2021 питання № 1 «Національно-патріотичне виховання як засіб становлення сучасного українця, адаптованого до нових умов життя», керівники гуртків поділилися власним досвідом з цього питання, а керівник закладу провів тренінг для педагогічних працівників «З Україною в серці»;

- протокол № 3 від 31.05.2021 питання № 6 «Про стан реалізації першого року II етапу методичної теми закладу», за результатами обговорення питання було ухвалено рішення про впровадження в систему виховної роботи

інноваційних методів та форм, які забезпечують ефективність громадянського виховання та інших заходів національно-патріотичного спрямування в освітньому процесі;

- протокол № 1 від 05.01.2022 питання № 1 «Формування морально-духовних цінностей та засад патріотичного виховання вихованців», керівники гуртків, які атестувалися, представили свої напрацювання за визначеною темою, керівником закладу проведено коучинг для педагогічних працівників «Національно-патріотичне виховання дітей та учнівської молоді засобами позашкільної освіти»;

- протокол № 3 від 27.05.2022 питання № 5 «Про стан реалізації другого року II етапу методичної теми закладу», проаналізовано стан виконання Концепції національно-патріотичного виховання у розрізі кожного гуртка;

- протокол № 1 від 11.01.2023 питання № 1 «Виховання духовних, морально-етичних норм поведінки дітей – спільна справа батьків та педагогів», проаналізована діяльність щодо співробітництва керівників гуртків та батьків, визначені шляхи реалізації взаємодії всіх учасників освітнього процесу, в практичній частині проведена дискусія з педагогічними працівниками за темою «Моральне виховання: чи потрібно воно?»;

- протокол № 3 від 31.05.2023 питання № 5 «Про підсумки роботи педагогічного колективу над реалізацією методичної теми закладу «Формування національної свідомості, національно-патріотичних цінностей особистості у процесі розвитку інтелектуальних та творчих здібностей вихованців», за результатами обговорення методична тема, над якою працював педагогічний колектив протягом 2018 – 2023 років, визначена як реалізована. Окреслені нові вектори роботи у напрямку національно-патріотичного виховання з урахуванням дистанційної освіти.

Керівником КЗ ЦДЮТ № 6 здійснюється систематичний контроль за якістю змісту і форм національно-патріотичного виховання: видані накази від 04.06.2020 № 40 «Про стан роботи закладу з питання національно-патріотичного виховання дітей та молоді за 2019-2020 навчальний рік», від 10.06.2021 № 50 «Про стан роботи закладу з питання національно-патріотичного виховання дітей та молоді за 2020-2021 навчальний рік», від 27.05.2022 № 32 «Про стан роботи закладу з питання національно-патріотичного виховання дітей та молоді за 2021-2022 навчальний рік», від 05.06.2023 № 28 «Про стан роботи закладу з питання національно-патріотичного виховання дітей та молоді за 2022-2023 навчальний рік». Усі накази містять ґрунтовні аналітичні довідки щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання у закладі освіти.

Проведено засідання педагогічної ради КЗ ЦДЮТ № 6 за темами: «Національно-патріотичне виховання – системна і цілеспрямована діяльність педагогічного колективу у формуванні громадянської свідомості учнівської молоді» (січень 2020 р), «Національно-патріотичне виховання як засіб становлення сучасного українця, адаптованого до нових умов життя» (січень 2021 р.), «Формування морально-духовних цінностей та засад патріотичного

виховання учнів» (січень 2022 р.), «Виховання духовних, морально-етичних норм поведінки дітей – спільна справа батьків та педагогів» (січень 2023 р.).

Для педагогічних працівників закладу протягом 2020 – 2023 навчальних років проводилися семінари-практикуми «Формування соціального досвіду вихованців на основі патріотичного виховання» (березень 2020 р.), «Медіаосвіта – ефективний шлях до формування медіа культури та української ідентичності особистості дитини» (жовтень 2020 р.), «Роль музейної педагогіки в громадянському та патріотичному вихованні дітей» (грудень 2020 р.), «Технологічне забезпечення національно-патріотичного виховання» (квітень 2021 р.), «Національно-патріотичне виховання дітей та учнівської молоді засобами позашкільної освіти» (жовтень 2021 р.), «Національно-патріотичне виховання дітей у системі формування особистісних рис громадянина України» (жовтень 2022 р.) панорама відкритих занять та заходів (грудень 2021 р.); практична онлайн конференція «Національно-патріотичне виховання як невід’ємна складова виховної системи позашкілля» (березень 2022 р.), педагогічні читання «Особливості патріотичного виховання дітей та учнівської молоді в умовах сучасної української школи» (квітень 2023 р.).

Кожне методичне об’єднання (далі – МО) протягом 2020 – 2023 років працювало над обраною на засіданнях методичних об’єднань темою в рамках нової методичної теми закладу: МО керівників гуртків науково-технічного напрямку – «Національно-патріотичне виховання: пошук ефективних форм і методів»; МО керівників гуртків соціально-реабілітаційного, фізкультурно-спортивного, туристсько-краєзнавчого, гуманітарного та дослідницько-експериментального напрямів – «Національно-патріотичне виховання як засіб формування соціальних та життєвих компетентностей гуртківців закладу позашкільної освіти»; МО керівників гуртків художньо-естетичного напрямку – «Художньо-естетичне виховання як засіб формування національно-патріотичних цінностей вихованців закладу позашкільної освіти».

Крім того, в закладі функціонує HUB методичної роботи «Методичне кафе», яке стало центром, що спрямував свою діяльність на реалізацію методичної теми КЗ ЦДЮТ № 6. Методисти проводять практичні заняття, на яких здійснюють моделювання та обговорення запропонованих моделей занять; організують індивідуальні консультації з педагогами закладу на різні теми: «Особливості організації національно-патріотичного виховання в умовах розбудови нової української школи», під час яких розглядалися теоретичні питання з теми закладу: «Досвід та перспективи у вихованні національної свідомості, громадянської активності вихованців позашкільного навчального закладу», «Національно-патріотичне виховання як невід’ємна складова виховної системи позашкільного навчального закладу», «Організаційно-методичне забезпечення реалізації концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді у позашкільному закладі» тощо.

Результатом системної методичної роботи стало те, що педагогічні працівники отримали сертифікати Міжнародної асоціації позашкільної освіти:

- Ігошина І.І., 2022 рік, учасник Всеукраїнської наради «Позашкільна освіта у воєнний та повоєнний час»;

- Бойко Т.О., 2022 рік, учасник Всеукраїнського форуму «Діти і освітянський фронт позашкільної освіти»;

- Бойко Т.О., 2022 рік, учасник прес-конференції «Позашкільна освіта-2022: десять звершень»;

- Бойко Т.О., Ігошина І.І., Кладка Є.Л., 2023 рік, учасники XIV Методологічного семінару з позашкільної освіти on-line відкрита лекція «Військово-патріотичний напрям позашкільної освіти: теорія і практика»;

- Машкіна В.Е., 2021 рік: учасник проекту Челендж «Навчай українською», учасник онлайн конференції «Збереження та популяризація кращих зразків хореографічного мистецтва України», учасник Всеукраїнської конференції «Здобутки національного мистецтва в духовному вихованні дітей та молоді»; 2023 рік учасник конференції «Можливості дитячої хореографії для формування мистецько-компетентної особистості» в рамках XIV Всеукраїнського фестивалю-конкурсу хореографічного мистецтва «ТОЛОКА».

На українському освітньому онлайн-порталі «НА УРОК» пройшла навчання та отримала сертифікат Нікітчук Л.А., 2022 рік, «Інструменти та прийоми формування громадської компетентності учнів».

Для підвищення педагогічної компетентності педагогічних працівників закладу навчальному році було проведено семінари-практикуми:

- у 2020/2021 н.р. «Медіаосвіта – ефективний шлях до формування медіа культури та української ідентичності особистості дитини» (жовтень 2020 р.), «Роль музейної педагогіки в громадянському та патріотичному вихованні дітей» (грудень 2020 р.), «Технологічне забезпечення національно-патріотичного виховання» (березень 2021 р.);

- у 2021/2022 н.р. «Національно-патріотичне виховання дітей та учнівської молоді засобами позашкільної освіти» (жовтень 2021 р.), панорама відкритих занять та заходів (грудень 2021 р.); он-лайн конференція «Національно-патріотичне виховання як невід’ємна складова виховної системи позашкільля» (березень 2022 р.);

- у 2022/2023 н.р. онлайн семінар-практикум «Національно-патріотичне виховання дітей у системі формування особистісних рис громадянина України» (жовтень 2022 р.), педагогічні читання «Особливості патріотичного виховання дітей та учнівської молоді в умовах сучасної української школи» (квітень 2023 р.).

Патріотичне виховання дітей та учнівської молоді здійснюється під час проведення гурткових занять, через систему виховних заходів (сюжетно – рольові ігри, диспути, бесіди, усні журнали, круглі столи, акції, години спілкування, дискусії, тощо); проведення екскурсій, спостережень; написання науково-дослідницьких робіт, проєктів; участь вихованців у конкурсах, виставках, фестивалях, змаганнях різних рівнів.

Велика увага приділяється збереженню і примноженню духовних цінностей, культурних національних традицій, шанобливому ставленню до

української мови. Свідченням цього є такі щорічні заходи, як тематичні вечори вшанування видатних українців, «Дні української писемності та мови», «Дні рідної мови», літературно-музичні композиції до дня народження Т.Г. Шевченка, Лесі Українки. У День української писемності та мови традиційно проводиться театралізоване свято «Слово – це те, що житиме вічно».

Осередком національного виховання є також студія народознавства і образотворчого мистецтва під керівництвом Лавриненко Н.Г. та Кіріченко Н.В. На своїх заняттях педагоги систематично знайомлять дітей з творами українського образотворчого мистецтва.

Над відродженням автентичної пісні і танцю, української народної вишивки, традиційного бісероплетіння, декоративного розпису, писанкарства постійно і наполегливо працюють керівники гуртків художньо-естетичного напрямку.

На заняттях фізкультурно-спортивного напрямку керівники гуртків спрямовують свої зусилля на розвиток фізичних і морально-вольових якостей; виховання витривалості, стійкості, мужності, дисциплінованості засобами спорту; формування у дітей старшого шкільного віку бажання служити Батьківщині і готовності до її захисту.

Під час занять гуртків «Карате» проводяться п'ятихвилинки з теми «Ми – нащадки козаків», де керівник гуртка проводить просвітницьку роботу з проблем історії, культури військової справи, державницької діяльності козацтва; переймання козацьких забав та військових ігор, традиційних козацьких видів спорту, військових умінь з метою гартування козацького духу.

Протягом 2020 – 2023 років вихованці закладу брали участь у різноманітних організаційно-масових заходах: до Дня Прапора, Дня міста, Дня Незалежності, Міжнародного Дня Миру, Дня українського козацтва, Дня сім'ї, святкових новорічних та Різдвяних виховних заходах, розважально-ігрових програмах для вихованців закладу, районних та міських волонтерських акціях «Поверни воїну сили», «Пасхальні смаколики для бійців ООС», заходах до Міжнародного дня захисту дітей; проведення дистанційного міського зльоту волонтерів дитячо-юнацьких організацій закладів освіти м. Харкова на базі КЗ «ЦДЮТ № 6», фольклорно-театралізованій програмі для багатодітних родин та дітей пільгового контингенту ЗЗСО Немишлянського району до Дня Святого Миколая; районного фестивалю дитячої творчості «Місто майстрів» під девізом «Вірю в себе, вірю в Україну»; районного конкурсу соціально-культурних проєктів серед учнів закладів освіти Немишлянського району.

Гуртківці закладу впродовж 2022/2023 навчального року, знаходячись в різних країнах світу, в межах України та в рідному місті, стали активними учасниками та переможцями різнорівневих змагань, творчих конкурсів, фестивалів з національно-патріотичного виховання (23 події).

На базі гуртка «Основи учнівського самоврядування» (керівник – Людмила Нікітчук) створені та працюють районна школа лідерів учнівського самоврядування та Асоціація дитячо-юнацьких громадських об'єднань

«ТЕМП», які стали центром лідерського руху в районі. А на базі студії творчого об'єднання дитячої кіностудії «Т-студія Kids» (гурток «Дитяче телебачення», керівник – Тетяна Омельченко) юні лідери створюють свої перші програми та відеоролики. В рамках національно-патріотичного виховання Асоціація працює у 4-х основних напрямках: соціальному, євроінтеграційному, екологічному та волонтерському, які сприяють формуванню в молоді соціально значущої ініціативності та високої національно-патріотичної свідомості. Соціальне спрямування діяльності Асоціації найбільш широко представлене Школою волонтерів, яка співпрацює з Харківським міським центром соціальних служб «Довіра».

В умовах воєнного стану лідери асоціації стали учасниками міжнародних проєктів: «Європейський тиждень кодування»; «Навчання через дію»; «Молодь не толерує корупцію»; Міжнародного освітнього проєкту Rebelideas з молодіжного обміну в рамках програми Erasmus, у січні 2023 року – учасниками міського челенджу «Харків інтелектуальний. Історія війни». Результат роботи над проєктом – створення документального міні-фільму про видатного харківського художника Ковтуна В.І.

Задля підвищення ефективності роботи в закладі налагоджена взаємодія педагогів, батьків, вихованців та адміністрації. Також партнерами закладу є заклади освіти, громадські організації, державні інституції, благодійні організації, всі небайдужі до розвитку талановитих та обдарованих дітей: ХНУ міського господарства імені О.М. Бекетова, ХНУ імені В.Н. Каразіна, Харківська обласна молодіжна громадська організація «Харківський центр волонтерів», міська батьківська рада, Харківський міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді «Довіра», Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради, Молодіжна рада при міському голові; Благодійна організація «Сестри милосердя», волонтерська організація «Help Армії», Харківський громадський фонд місцевої демократії InternationalAlert та інші.

Спільно з ГО «Фонд Професійний розвиток Харкова» у партнерстві з Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) в Україні у березні 2023 року заклад долучився до реалізації проєкту «Спільно. Точки зустрічі». На базі укріплених закладів освіти Немишлянського району м. Харкова організовано майданчики «Спільно. Творчість», мета яких – емоційна підтримка та організація змістовного дозвілля дітей району. Протягом березня майданчики відвідало 400 дітей.

У закладі освіти з початком російської агресії сформувалася команда волонтерів, у складі якої педагоги, вихованці та їхні батьки. Волонтерська робота проводиться не тільки в Харкові, а й на всій території нашої країни та за кордоном.

Отже, проведений аналіз діяльності КЗ ЦДЮТ № 6 щодо реалізації концепції національно-патріотичного виховання дозволяє дійти таких висновків:

1. У КЗ ЦДЮТ № 6 ведеться системна робота щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання.

2. Заклад освіти має всі необхідні документи щодо планування заходів для реалізації Концепції національно-патріотичного виховання, які здійснюються у повному обсязі.

3. Заходами національно-патріотичного виховання охоплена більша частина здобувачів освіти закладу, оскільки педагогічна діяльність обумовлена методичною темою закладу та спрямована на реалізацію поставлених завдань.

4. Усі педагогічні працівники займаються питаннями національно-патріотичного виховання у межах визначеної методичної теми закладу та пройшли відповідне навчання як у межах закладу, так і під час самоосвіти.

5. Усі педагогічні працівники беруть участь у інформаційно-просвітницьких заходах з національно-патріотичного виховання в межах своєї діяльності відповідно до плану роботи закладу.

Комунальний заклад «Дитячо-юнацька спортивна школа № 16 Харківської міської ради» (далі – ДЮСШ)

За результатами аналізу з'ясовано, що ДЮСШ здійснює свою діяльність, керуючись Конституцією України та основними законами України «Про позашкільну освіту», «Про освіту», «Про фізичну культуру і спорт», наказами Міністерства освіти і науки України, Міністерства молоді та спорту України, рішеннями місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, Положенням про дитячо-юнацьку спортивну школу, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 05 листопада 2008 р. № 993 (зі змінами), та власним Статутом.

У 2020-2021 навчальному році відповідно до плану заходів із національно-патріотичного виховання вихованців ДЮСШ, затвердженого наказом директора, в навчальних групах та відділеннях з видів спорту було проведено:

- цикл бесід, спрямованих на розкриття традицій української культури, ознайомлення вихованців з пам'ятками української історії, сімейних традицій, героїчні подвиги українських воїнів тощо (вересень – грудень 2021 року);

- День пам'яті «Небесної сотні» (лютий 2021 року);

- День фізичної культури та спорту України (вересень 2021 року);

- акцію «Мій рідний край, моя земля» (жовтень 2021 року);

- акцію «Спортсмени, які прославляли Харківщину» (грудень 2021 року).

Упродовж навчального року у навчально-тренувальному процесі застосовувались народні рухливі ігри з вихованцями.

Крім того, вихованці ДЮСШ взяли участь у таких змаганнях:

- турнір з міні-футболу «Легенди футболу» присвячений пам'яті Костюка С.В. (травень 2021 року);

- Кубок Харківської області з гімнастики спортивної, присвячений пам'яті абсолютної Олімпійської чемпіонки Марії Гороховської (листопад 2021 року);

- Всеукраїнський турнір «50 кубок-меморіал В.І. Чукаріна з гімнастики спортивної з нагоди сторіччя від дня народження» (грудень 2021 року).

У вересні-листопаді 2021 року було проведено: зустрічі вихованців з учасниками бойових дій, відвідування музеїв, перегляд документальних

фільмів, що розкривають героїчне минуле та сьогодення Українського народу, його боротьбу за незалежність та територіальну цілісність, з подальшим їх обговоренням. Проведено конкурси малюнків: «Українська великодня писанка» (квітень 2021 року); «Зі святом, ветерани!» (травень 2021 року); «У світі немає кращої країни, ніж Україна» (вересень 2021 року).

У 2022 році на засіданні тренерської ради (протокол від 30.08.2022 № 5) затверджено заходи ДЮСШ щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України до 2025 року, а саме:

- застосування в навчально-тренувальному процесі українських народних рухливих ігор з вихованцями різних вікових категорій;
- активізація практики волонтерської роботи;
- проведення організаційно-масових заходів патріотичного спрямування;
- проведення екскурсій, походів, подорожей з відвідуванням місць історичної та культурної спадщини;
- проведення виставок малюнків, фоторепортажів тощо на патріотичну тематику;
- проведення з вихованцями: безстрокових акцій «Ми разом», спрямованих на допомогу пораненим військовим; благодійної акції «З вірою в серці», спрямованої на підтримку захисників нашої країни, їхніх дітей та родин, медичних працівників і волонтерів, які працюють в зоні бойових дій; зустрічей з воїнами – учасниками АТО та ООС «В родинному колі» та інші;
- зустрічі з особами, які перебували у полоні на тимчасово окупованих територіях, в рамках акції «Бранці кремля» тощо.

У 2022 році, згідно з розробленими заходами з національно-патріотичного виховання, в навчальних групах та відділеннях з видів спорту було проведено:

- цикл бесід, спрямованих на розкриття традицій української культури, ознайомлення вихованців з пам'ятками української історії, сімейних традицій, героїчні подвиги українських воїнів тощо (січень – лютий 2022 року);
- День пам'яті «Небесної сотні» (лютий 2022 року).

Питання стану національно-патріотичного виховання розглядається на радах при директорозі: 17.02.2021 (протокол № 2), 09.02.2022 (протокол № 2); 30.08.2022 у дистанційному режимі відбулося засідання тренерської ради закладу (протокол № 5), на якому були обговорені та затверджені заходи щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання у закладі.

Після початку незаконної збройної агресії з боку рф навчально-тренувальний процес у закладі було призупинено. Незважаючи на це, працівники, вихованці та їх родини брали активну участь у волонтерській роботі.

Комунальний заклад «Харківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 61 Харківської міської ради Харківської області імені Героя Радянського Союзу І.О. Танкопія» (далі – КЗ «ХЗОШ № 61»)

Діяльність КЗ «ХЗОШ № 61» щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання висвітлена в стратегії розвитку закладу освіти (розділ 4 «Основні шляхи реалізації Концепції розвитку» у пункті 4.6. «Концепт

«Виховна система»») через поставлені завдання щодо формування національної ідентичності та міжкультурної толерантності з урахуванням внутрішніх міжетнічних, міжрелігійних відносин і перспектив інтеграції українського суспільства в європейський простір на принципі виховання на засадах загальнолюдських і національних цінностей.

Щорічне планування роботи з національно-патріотичного виховання здійснюється в розділі «Виховна робота». У 2022-2023 навчальному році наказом керівника закладу від 30.08.2022 № 72 «Про організацію національно-патріотичного виховання здобувачів освіти у 2022-2023 навчальному році» затверджено план заходів з національно-патріотичного виховання.

План виховної роботи на 2022/2023 навчальний рік затверджений директором КЗ «ХЗОШ № 61» 01.09.2022 року. Загальношкільні заходи сплановані за тематичними тижнями, серед яких є окремі тижні, а саме: тиждень морально-етичного виховання (10.10.2022 – 14.10.2022), тиждень патріотичного виховання (17.10.2022 – 21.10.2022), тиждень української мови (31.10.2022 – 04.11.2022), тиждень пам'яті (14.11.2022 – 18.11.2022), тиждень правового виховання (28.11.2022 – 02.12.2022), тиждень національно-правового виховання (05.12.2022 – 09.12.2022), новорічні передзвони (12.12.2022 – 16.12.2022), тиждень профорієнтації (16.01.2023 – 20.01.2023), тиждень пам'яті (23.01.2023 – 27.01.2023), тиждень військово-патріотичного виховання (06.02.2023 – 10.02.2023), тиждень рідної мови (20.02.2023 – 24.02.2023), Шевченківські дні (13.03.2023 – 17.03.2023), тиждень милосердя (20.03.2023 – 24.03.2023), тиждень «Салют, Перемого!» (01.05.2023 – 05.05.2023), тиждень «Молодь – це майбутнє країни» (15.05.2023 – 19.05.2023). Ці тематичні тижні мають у змістовому наповненні заходи з національно-патріотичного виховання.

Протягом грудня 2022 року планувалося проведення місячника національно-патріотичної роботи в онлайн-режимі. План включає в себе проведення тематичної наради з класними керівниками, різних видів виховної роботи (Естафета пам'яті до 78-річниці визволення України, круглий стіл «Герої поміж нас», виховні години «Збройні сили України на захисті держави», показ фільмів, що розкривають тему місячника, зустрічі з воїнами ЗСУ, шкільною поліцією, конкурси малюнків «Ілюструємо твори українських письменників», «Мій Харків», виготовлення оберегів, вітальних листівок для воїнів ЗСУ, виставка бібліотечної літератури «Тільки тим історія належить, хто сьогодні бореться й живе»).

Питання стану реалізації в КЗ «ХЗОШ № 61» Концепції національно-патріотичного виховання розглядалося на засіданнях шкільного методичного об'єднання класних керівників: протокол № 1 від 29.08.2022, протокол № 2 від 30.12.2022, протокол № 3 від 23.03.2023, протокол № 5 від 29.05.2023.

Серед ухвалених рішень заплановано проведення анкетування щодо виявлення рівня сформованості в свідомості і почуттях особистості патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України, спрямування виховних заходів на набуття патріотичного досвіду на основ готовності до участі в процесах державотворення, вміння

визначати форми і способи власної участі в життєдіяльності громадянського суспільства.

Усі протоколи мають питання національно-патріотичного спрямування, проте змістове наповнення доповідей відсутнє, немає конкретики під час ухвалення рішень і, також, протоколи не мають адресних рекомендацій.

За наказом керівника від 25.05.2023 №32 «Про результати перевірки стану викладання предмета «Захист України» у 10-х та 11-х класах у 2022-2023 навчальному році» визначено, що викладання предмета здійснюється на належному науково-методичному рівні. Керівником визначено серед пріоритетних напрямків роботи у процесі викладання особливу увагу приділяти національно-патріотичному вихованню в межах уроків та спрямувати зусилля на підвищення рівня фізичної та теоретичної підготовки учнів з метою подальшої успішної участі шкільної команди у районній спартакіаді та військово-патріотичній грі «Патріот».

У 2020/2021 та 2021/2022 навчальних роках у КЗ «ХЗОШ № 61» діяв гурток «Захисник Батьківщини». У 2020/2021 навчальному році гурток відвідувало 35 хлопців та 31 дівчина. У 2021/2022 – 31 хлопець та 34 дівчини. Інші гуртки національно-патріотичного спрямування в закладі відсутні.

На сайті закладу є окрема сторінка допризовника у розділі «Виховна робота» (інформація про призов на військову службу (2020), Конституційні та законодавчі засади, підготовка до військової служби тощо). Також у розділі «Виховна робота» є сторінка «Національно-патріотичне виховання», на якій розміщено заходи щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання на 2022/2023 навчальний рік.

Харківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 145 Харківської міської ради Харківської області (далі – ХЗОШ № 145)

Аналіз планів роботи ХЗОШ № 145 за 2020/2021 – 2022/2023 навчальні роки свідчить про те, що з року в рік зміст планування не змінюється: у березні 2022 та 2023 років на засіданні педагогічної ради закладу розглядається питання «Створення системи роботи педагогічного колективу з формування національної свідомості й загальнолюдської моралі в школярів»; щорічно в листопаді проводиться місячник до Дня ЗСУ; план роботи з військово-патріотичного виховання щороку містить однакові заходи до Дня пам'яті Героїв Крут, Дня Героїв Небесної Сотні, Дня українського добровольця; Дня захисника України; до Дня Гідності та Свободи.

У розділі «Контрольно-аналітична діяльність» в листопаді 2020 та 2021 років передбачено вивчення стану роботи щодо реалізації Концепції виховання дітей та молоді у національній системі освіти.

Розгляд питання щодо стану реалізації завдань національно-патріотичного виховання в закладі освіти на засіданнях педагогічної ради закладу та на нарадах при директорові не запланований. Натомість це питання розглядається на нарадах при заступникові директора з навчально-виховної роботи: протоколи № 1 від 30.08.2020, 30.08.2021, 30.08.2022.

Щороку видаються накази «Про організацію виховної роботи» (від 27.08.2020, від 31.08.2021, від 31.08.2022 № 91) та «Про підсумки виховної роботи» (від 24.06.2021 № 143, від 03.06.2022 № 69, від 05.06.2023 № 46).

У ХЗОШ № 145 у 2020/2021 навчальному році створений та розміщений на сайті закладу окремий План заходів з національно-патріотичного виховання (на основі Концепції національно-патріотичного виховання молоді). Зміст заходів переважно має загальний характер, терміни виконання також, а тому й зміни до нього не вносяться.

У 2020/2021 навчальному році в закладі діяв гурток «Юний захисник»; функціонував шкільний Євроклуб «Європа +». З метою надання взаємної допомоги з питань військово-патріотичного виховання молоді між ХЗОШ № 145 та Національною академією Національної гвардії України у 2020 році укладено договір про співробітництво та взаємодію.

Учні ХЗОШ № 145 традиційно беруть участь у різноманітних конкурсах національно-патріотичного спрямування та, перебуваючи за кордоном, – на підтримку України, у волонтерських акціях «Допоможи ЗСУ», «Лист миру», «Діти Харкова прагнуть миру». До Дня вишиванки учні школи долучились до акції «Вишиванка – QR-код моєї родини» та підтримали флешмоб «Модна українська родина».

Отже, в закладі освіти робота із національно-патріотичного виховання здійснюється, але потребує систематизації, урізноманітнення та дієвого управлінського впливу.

Рекомендації

Ураховуючи зазначене у висновках, управління Державної служби якості освіти у Харківській області рекомендує:

1. При плануванні роботи Управління освіти на 2024 рік врахувати завдання Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 № 527, зокрема щодо актуальності виховних напрямів роботи (громадянсько-патріотичного, духовно-морального, військово-патріотичного та екологічного).

2. Поширити серед керівників закладів освіти району досвід директора Комунальний заклад «Центр дитячої та юнацької творчості № 6 Харківської міської ради» щодо планування, організації, здійснення та аналізу стану національно-патріотичного виховання в закладі освіти, у тому числі й методичної роботи з педагогами із цього напрямку.

3. Керуючись пунктом 4.12. Положення про Управління освіти, спланувати та провести моніторинг виконання Комплексної програми (в частині національно-патріотичного виховання) у закладах загальної середньої освіти району з урахуванням вимог наказу Міністерства освіти і науки України від 16.01.2020 № 54 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу якості освіти», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 лютого 2020 р. за № 154/34437.

4. Провести із керівниками закладів загальної середньої освіти району обговорення положень і завдань Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України шляхом проведення конференцій, круглих столів, семінарів, що будуть актуалізувати порушені нею завдання та спонукатимуть до її реалізації.

5. Забезпечити належне утримання та розвиток матеріально-технічної бази закладів загальної середньої освіти з навчального предмета «Захист України».

6. Доручити Центру освітніх технологій Управління освіти провести вивчення кращого досвіду педагогічних працівників/вихователів/класних керівників щодо національно-патріотичного виховання дітей та молоді з метою його впровадження в практику роботи педагогічних колективів закладів освіти, молоді та спорту.

21 липня 2023 року

Підписи голови комісії та/або членів комісії та/або посадових осіб, відповідальних за здійснення аналізу:

Заступник начальника
управління – начальник відділу
інституційного аудиту
управління Державної служби
якості освіти у Харківській
області

(посада)

(підпис)

Наталія ШЕВЧЕНКО
(власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Заступник начальника відділу
інституційного аудиту
управління Державної служби
якості освіти у Харківській
області

(посада)

(підпис)

Тетяна ГЛУЩЕНКО
(власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Заступник начальника відділу
взаємодії з органами місцевого
самоврядування, моніторингу
та позапланового контролю
закладів освіти управління
Державної служби якості
освіти у Харківській області

(посада)

(підпис)

Людмила СЕРІКОВА
(власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)